

Димитрие МАНЕВСКИ

НЕШТО "ЧКРИПИ" - КАЈ НАС ИЛИ КАЈ НИВ?

Во последно време сè почести се изјавите кои се однесуваат на нашиот политички систем, односно на неговото уставно уредување. Едни сметаат дека сме толку "голема" земја па предлагаат да воспоставиме силен претседателски систем, кој би ја контролирал оваа "силна" територија која ни преостана. Други, пак, сметаат дека заради високото ниво на развиеност на свеста, како на личната, така и на политичката, потребен ни е парламентарен систем, кој би кореспондирал со високото ниво на децентрализација, како на институциите, така и на самите граѓани.

Од една страна би се согласил со тоа дека е потребна промена, пред сè, затоа што во практиката имаме бројни примери во кои до израз доаѓа токму таа нефункционалност и некоординација меѓу институциите. Тоа се должи на фактот дека кај нас практичното функционирање на институциите и нивната соработка во добар дел ѝ е препуштена на т.н. кохабитација. Овој начин на решавање на меѓусебната соработка е навистина оригинален и утопистички, но е крајно нефункционален и во најмала рака е наивно да се очекува дека ќе биде практичен. Токму затоа и треба да се измени и на негово место да дојде системот на "сопирачки и рамнотежа", кој јасно ги дефинира ингеренциите и не остава простор за никакви бегања од одговорност и измислени конфликти, што кај нас е секојдневна појава.

Од друга страна, пак, навистина на сите нас ни е преку глава од тоа да ги слушаме тие високостилски и експертски изјави кои, на еден многу фин и крајно неразбирлив начин, укажуваат дека кај нас сè е како што треба, ама само ако малку ѝ ги зголемиме ингеренциите на некоја од институциите во одредена сфера, тие би процветале. Но, ако за нешто ги "бивало" сите наши досегашни "владетели" и нивните придружни експерти и полтрони, тоа е за создавање состојба на хаос и на беззаконие, и

потоа обвинување на сите други за тоа. Тоа оди дотаму што истите тие, откако во наше име, ќе нè прогласат за криминалци, за угнетувачи на малцинства, за ноєви, за будали кои мислат дека нивните сонародници во соседните земји заслужуваат помош и поддршка, за слепци... потоа излегуваат пред сите нас, и ни помалку ни повеќе, нас истите нè обвинуваат за тоа што тие го кажале.

Некој кој не е директно засегнат со случувањата во Македонија ова би го прогласил за храброст и за смелост поголема од онаа која ја имале сите јунаци за кои се пишувани илјадници приказни. Други, пак, кои заради личните интереси и придобивки би си ги

Доколку на микроинституционално ниво системот на "сопирачки и рамнотежа" се изразува преку заемната зависност на две или на повеќе институции и можноста за контролирање на нивната работа меѓу себе, на макроинституционално ниво тој систем се спроведува исклучително со "независната" судска власт. Токму таа е онаа која ја има ексклузивната можност за контрола на работењето на буквално сите институции на системот. Токму со неа се создава клима на еднаквост и се анулира чувството кое очигледно е многу застапено кај нас, а тоа е чувството на недопирливост кое го имаат голем број граѓани.

Но, тоа секако не е предмет за раз-

**НЕДОСТАТОКОТ ОД
ВИСТИНСКИ ВОДАЧИ
И ЧЕСНИ ЛУЃЕ ДОВЕДЕ
ДО СИТУАЦИЈА ДА
СЕ СОЗДАДАТ ГОЛЕМ
БРОЈ АНТИХЕРОИ И
НЕЛУЃЕ. НО, ДАЛИ НИЕ
СМЕ "ДЕФОРМИРАНИ"
ВО ЦЕЛАТА ОВАА
ПРИКАЗНА И
ДАЛИ ТРЕБА ДА СИ
ДОЗВОЛИМЕ ДА
СТАНЕМЕ АНТИНАРОД
НА СЕБЕСИ?**

продале и би ги издале и најблиските, ова би го нарекле "реал политик".

За мене, сè ова е само една манифестација на крајна дрскост и безобразност и е израз на најавтентично олицетворение на сè она што се смета за нечовечност и за сите негативни особини кои може еден човек да ги има.

Недостатокот на нашиот систем не е толку голем во сегментите на извршната и на законодавната власт. Најголемиот недостаток се наоѓа во судската власт.

мислување на сите поборници за уставни промени на внатрешното уредување. Сигурен сум дека тие се многу позафатени со размислувањето како да најдат нов народ на кој ќе му бидат власт, затоа што овој веќе "не им се смее на вицеите" од едноставна причина што еве конечно ги прочитал. Токму затоа и очајнички се обидуваат да нè претворат во сè она што никогаш не сме биле, а сакаат да се откажеме од сè она што сме. Дали ќе успеат, од нас зависи!